

1.2. Studium Muzyki Kościelnej dla Sióstr Zakonnych w Aninie

Dnia 27 sierpnia 1951 r., w Domu Zakonnym Sióstr Rodziny Maryi w Międzylesiu koło Warszawy, odbył się zjazd sióstr zakonnych zainteresowanych śpiewem kościelnym. Ks. Wojciech Lewkowicz (ukrywający się wówczas pod nazwiskiem „Jankowski”) w oparciu o uprzednie porozumienie z Księdzem Prymasem i Matką Generalną, wykorzystał ten zjazd dla zorganizowania Studium Muzyki Kościelnej. Zjazd stał się również okazją do przeprowadzenia egzaminu wstępnego sprawdzającego zdolności muzyczne kandydatek. Po egzaminie wstępnym zapisano 44 siostry zakonne – pierwsze słuchaczki studium. Dyrektorem został inicjator i założyciel tegoż studium - ks. W. Lewkowicz. Wykładowcami byli: ks. Mieczysław Jankowski - nauczał chorału gregoriańskiego; ks. Zbigniew Piasecki - chóroznawstwo; ks. Alojzy Zochowski - język łaciński; s. Powerella Głowska - harmonia i solfeż; s. Michalina Luty - zasady muzyki; s. Rafaela Stando - rytmika, pieśni dziecięce, inscenizacje; ks. W. Lewkowicz - historia muzyki kościelnej i emisja głosu¹.

We wrześniu 1958 r. Studium Muzyki Kościelnej zostało przeniesione do Anina. Głównym powodem przeniesienia był brak pomieszczeń do zajęć. Studium, w ówczesnych warunkach politycznych, działało niejawnie. Kilka lat później przyjęło nazwę: Studium Muzyczno-Liturgiczne im. św. Piusa X w Warszawie – Aninie².

Stacjonarny cykl nauczania trwał 4 lata. Po jego ukończeniu absolwentki, podejmując praktykę, kontynuowały naukę zaliczając egzaminy 3-stopniowych kwalifikacji. W 1988 r. „Anin” został włączony do Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, a w 1994 r. uzyskał status akademicki. Poszerzony został program nauczania o psychologię, pedagogikę i filozofię. Wśród wykładowców

¹ *Kronika Sióstr Franciszkanek Rodziny Marii w Międzylesiu, Lata 1951 – 1956*, (mps), s. 71-73, ASFM.

² Tamże, s. 109.

znaleźli się m. in.: ks. prof. Karol Mrowiec, ks. dr Antoni Pietrzyk, dr Janina Kowalczevska³.

Funkcję dyrektora pełnili kolejno: ks. W. Lewkowicz, ks. dr M. Jankowski, ks. bp dr J. Dąbrowski, s. dr A. Jończyk⁴. Studium działało do 1995 r. Po rozwiązaniu studium, osiem sióstr zakonnych zainteresowanych kontynuowaniem nauki i uzyskaniem dyplomu kontynuowało naukę w Instytucie Szkolenia Organistów w Warszawie⁵.

1.3. Instytut Muzyczno – Liturgiczny „Musica Sacra” im. św. Piusa X w Warszawie

2 października 1959 r., Prymas Polski ks. kardynał Stefan Wyszyński erygował Instytut Muzyczno – Liturgiczny „Musica Sacra” im. św. Piusa X w Warszawie. Głównym celem, określonym w dekrete erekcyjnym było kształcenie zawodowe w liturgicznej muzyce sakralnej kapłanów oraz świeckich mężczyzn⁶.

Inicjatorem, założycielem i dyrektorem tego instytutu był ks. Wojciech Lewkowicz. On też wybrał miejsce i grono wykładowców oraz opracował program nauczania. W gronie profesorów znaleźli się: ks. Mieczysław Jankowski, który prowadził zasady śpiewu gregoriańskiego, prawo muzyki kościelnej, solfeż gregoriański i repertuar gregoriański; ks. Zbigniew Piasecki - zasady muzyki menzuralnej, kontrapunkt, formy muzyczne, historia polifonii, solmizacja menzuralna,

³ *Informator na rok akademicki 1994/95*, Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie, Warszawa 1994, s. 31.

⁴ Chór Studium Muzyczno-Liturgicznego prowadzony przez s. A. Jończyk zyskał dużą popularność dając liczne koncerty, a także dokonując nagrań dla radia i telewizji. *Relacja s. Alicji Jończyk*, (mps), z dnia 6 lutego 2005 r., (w posiadaniu autorki).

⁵ Ks. A. Filaber, *40 lat Instytutu Szkolenia Organistów*, dz. cyt., s. 434.

⁶ *Historia Instytutu Szkolenia Organistów przy Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie*, <http://www.iso.mkw.pl/>, (12.06.2009). W wyżej wymienionej *Historii* znajduje się błędna informacja dotycząca studiów ks. Lewkowicza, ksiądz nigdy nie studiował w konserwatorium muzycznym we Lwowie. Podobna, błędna informacja znajduje się na stronie internetowej „Niedzieli”, Zob. *40 organistowskich pokoleń*, <http://www.niedziela.pl/>, (12.06.2009).

metodyka kierowania chórem polifonicznym; ks. W. Lewkowicz - nauka o rytmie gregoriańskim, historia śpiewu gregoriańskiego, emisja głosu, harmonia funkcyjna, nauka akompaniamentu gregoriańskiego, chironomia gregoriańska, propedeutyka chóru polifonii klasycznej, instrumentacja, język włoski; ks. Marian Jasionowski - historia pieśni ludowej, historia śpiewu gregoriańskiego. Naukę gry na fortepianie prowadzili: Tadeusz Smogorzewski - dyrektor Państwowej Średniej Szkoły Muzycznej w Warszawie i Marian Kaszuba - organista Kościoła Chrystusa Króla w Warszawie. Naukę gry na organach prowadził Stanisław Możdżonek⁷.

Zgodnie z dekretami papieskimi Instytut przygotowywał swych słuchaczy do artystycznego kierowania chórem chłopięco – męskim tzw. „Schola Cantorum”. Początkowo wykłady odbywały się w każdą środę tygodnia w godzinach od 8³⁰ do 18⁰⁰ w Domu Sióstr Franciszkanek „Rodziny Maryi” w Aninie. Tam też prowadzono indywidualne lekcje gry na fortepianie i organach ufundowanych przez Księdza Prymasa. Lekcje chóru polifonicznego chłopięco-męskiego odbywały się w czwartki w sali katechetycznej przy Kościele Nawrócenia św. Pawła w Warszawie. Każdego roku dla zaproszonych gości, rodziców chłopców oraz sióstr zakonnych organizowane były pokazy umiejętności chóru, przeprowadzane wspólnie ze studiującymi kapłanami. Wykonywano utwory klasyczne „szkoły rzymskiej” z XVII w.⁸.

W pierwszym roku istnienia Instytutu słuchaczami było pięciu księży: ks. Stanisław Burczyk z Przemyśla, ks. Józef Gromek z Warszawy, ks. Wenancjusz Kądziołka z Opolą, ks. Stanisław Marczuk z Warszawy i ks. Zbigniew Stepczyński z Poznania. Dwa razy w roku, a mianowicie na początku lutego i pod koniec czerwca słuchacze zdawali egzaminy. Indeksy podpisywane były przez poszczególnych profesorów, a także przez Księdza Prymasa. Program studiów obejmował cztery lata nauki. W ciągu roku szkolnego słuchacze wraz z gronem profesorów uczestniczyli w różnych uroczystościach kościelnych. W każdą środę odbywała się wspólna adoracja Najświętszego Sakramentu. Prócz modlitw, słuchacze wykonywali śpiewy

⁷ *Dyplom odbycia czteroletnich studiów w Instytucie „Musica Sacra” w Warszawie* ks. Stanisława Burczyka z Żurawicy k/Przemyśla, ZPSB.

⁸ Ks. W. Lewkowicz, *Sprawozdanie z dwóch lat działalności Instytutu Muzyczno – Liturgicznego „Musica Sacra” w Warszawie*, (mps), Warszawa 1961, s. 1-2, ZPMK.

gregoriańskie, polifoniczne i muzykę organową. Na zakończenie roku studiów przybywał ks. Kardynał Prymas Polski oraz liczni goście – zwłaszcza przełożone studiujących sióstr, aby uroczyście wręczyć absolwentom dyplomy. Uroczystość organizowana była wspólnie ze Studium Muzyczno-Liturgicznym. Po uroczystej Mszy św. odbywał się popis w zakresie śpiewu gregoriańskiego oraz gry na fortepianie i organach, po czym następowało podsumowanie roku, podziękowania i błogosławieństwo ks. Prymasa⁹.

Bezpośrednim zwierzchnikiem Instytutu był ks. biskup Władysław Miziołek przewodniczący Referatu Duszpasterstwa Kurii Metropolitalnej w Warszawie. Sekretarzem Instytutu był Stanisław Godlewski. Instytut Muzyczno - Liturgiczny po latach „tułaczki” znalazł schronienie w salach wykładowych Parafii Wszystkich Świętych w Warszawie¹⁰. Gdy w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie utworzono sekcję muzyki kościelnej w 1963 r., księża studiujący w Instytucie Muzyczno-Liturgicznym przeszli na ATK.

⁹ Tamże, s. 3-4.

¹⁰ *Księga pamiątkowa ks. Jana Flazińskiego*, Proboszcza Parafii Nawrócenia św. Pawła w Warszawie, Warszawa 1972, BISOW.